

SOE-BULLETTINEN

SVERIGES
OLYMPIAHISTORIKERS
FÖRENING

Nr 4* 2002 * FRÅN STARTTEN 56 * ISSN 1104 - 7259

**Finländarna
minns OS 1952
Sid. 4**

**Golf och rygby
i OS
Sid 9**

Doping - ett stort problem Sid. 8

**Från Olympens höjder
till havets djup.
Sid. 10**

**Mörkt jubileum
Sid. 5**

SOF-Bulletinen

Organ för Sveriges

Olympiahistorikers

Förening (SOF)

Föreningen bildades
den 3 mars 1986

Ansvarig utgivare:

Stig Nilsson

Faktagranskare:

Kim Bengtsson

Utgivningsplan 2002

Nr	Utkom	Manusstopp
1	febr	1/2
2	maj	15/4
3	sept	15/7
4	nov	10/10

Nästa SOF-möte

Höstmöte

Olympiastadion

Måndagen den 20/11 kl 18.00

"Sveriges meste vinterolympier"

Medarbetare:

I detta nummer av SOF-Bulletinen har förutom redaktören Stig Nilsson följande personer medverkat: Ture Widlund, Stefan Lundberg, Elmer Eliasson, Karin Wikberg, Carl-Åke Åkerström, Ove Karlsson, Sven "Plex" Pettersson

Ordförande: Björn Walden

Vice ordförande: Owe Fröberg

Kassör: Ingvar Öhrn

Sekreterare: Kim Bengtsson

Redaktör SOF-Bulletinen: Stig Nilsson

Klubbmästare: Carl Erik Eriksson

Ledamot: Claes G Bengtsson

SOK:s Representant: Björn Folin

USA vill ha OS 2012

USA vill ha sommar OS 2012 - ett OS som borde gå i Stockholm som ett tack för de fina spelen som genomfördes 1912, men Stockholm är inte aktuellt. Men är USA aktuellt? De står i varje fall inte på tur, de har haft tre OS under 16 år. Men New York och San Fransisko satsar hårt på ett OS och IOK brukar ju falla för de amerikanska ekonomiska resurserna. USAs kandidat får tävla mot London, Paris, Rom och Moskva. Beslut tas 2005.

Ett stort minus för USA måste också vara all terror i världen som har USA med i bilden på något sätt och då inte bara den 11 september. Den höga kriminaliteten i landet bl a med den nu aktuella krypskytt i Washington är en annan faktor som bör ligga USA i fatet. Vad skulle ett krig mot Saddam Hussein betyda?

Temadag Olympiastadion

Söndagen den 13 oktober arrangerade Sveriges Olympiska Akademi (SOA) en temadag om Olympiastadion. Många SOFare deltog.

SOAs ordförande Tomas Gustafson hälsade välkommen och av hans anförande framkom att han inte bara är en duktig skrinnares moderator.

Programmet inleddes sedan av arkitekt Bengt Edlund som senare tillsammans Lars Gunnar Björklund guidade runt Stadion.

Sedan tog Lars Gunnar till orda och talade under rubriken "Olympiska Spel 1912 och kända profiler som tävlar på Stadion" och då presenterade han Sveriges senaste OS-guldmedaljör på hemmaplan, Petrus Kasstenman (Ryttarolympiaden 1956). Lars Gunnar lade fram tre intressanta synpunkter som staden borde ta fasta på

1. Namnet bör vara Stockholms Olympiastadion och inget annat
2. Denna fina anläggning står tom stora delar av året. Här borde man ha en konstfrusen is för skrinnares, konståkare och bandy.
3. Sverige saknar ett Riksidrottsmuseum - ingen plats kunde vara bättre för detta än Olympiastadion.

Sedan kunde idrottsprofessorn Jan Lindroth avsluta dagen med en tillbakablick på OS 1908, 1928, 1960 och 1996 gällande ekonomin, organisation och träningsverksamheten

STIG NILSSON

SOF:s Styrelse

Skyttevägen 28 D, 133 36 Saltsjöbaden,	08 - 7173058
Gammeltorpsvägen 5 B, 155 30 Nykvarn	08 - 55247473
Formminnesvägen 34, 186 32 Vallentuna	08 - 511 711 18
Skvadronsbacken 21, 174 47 Sundbyberg	08 - 7331554
Hagenvägen 12 B, 142 65 Trångsund	08 - 605 32 82
Box 44, 179 04 Färentuna	08 - 560 42056
Drakenbergsgatan 55.117 41 Stockholm	08 - 6583992
Storängens Strandväg 20, 131 41 Nacka	08 - 7165132

I december skall IOK ta beslut om att ta med golf i OS-programmet. Men nog tycker jag det är fel att ta med en sådan sport då målsättningen är att skära i programmet. Golf är visserligen i trevlig sport som ger mycken motion och är en sport där hela familjen kan delta, men är det en sport för OS? På den frågan svarar jag nej. Det är för lite fysisk prestation i golf och tittar man på elitspelarna på TV så finns där fina representanter för idrotten som Tiger Wodds och Annika Sörenstam men också många gamla gubbar och gummor.

Frågan är nu om golfen skall med i OS 2008. Det är inte bara jag som tycker att golfen inte skall vara med.

- Jag försöker skära i mitt spelprogram, inte utöka det, säger Tiger Woods.

- Jag är inte intresserad, säger världstrea Ernie Els, Sydafrika

- Aldrig i livet. Vi reser runt jorden tillräckligt mycket och det sista vi behöver är ett OS, säger nordirländaren och nyblivne Ryder Cup-mästaren Darren Clarke.

Skotten Colin Montgomerie, Ryder Cup hjälten som inte förlorade en enda match i den Cupen säger att han tycker att OS är till för amatörer

Där har man ett problem med golfen, man kommer troligen inte att kunna ena golfens olika organisationer och på så sätt få med de bästa spelarna. Och får man inte med de bästa så faller enligt statuterna sporten. Golfsporten har inget samlat förbund för amatörer och proffs.

I december skall man ta beslut om vilka grenar som skall vara med i sommar-OS 2008.

Jag förstår heller inte varför man i första hand inte tar bort fotbollen. De ställer ju aldrig upp med de bästa spelarna och då skall de enligt reglerna inte få vara med. Här har IOK verkligen chans att skära i programmet så att det syns när det gäller att dra ner på antalet deltagare. Varje lag består ju med ledare av 25 personer.

En annan sport som varit i blåsväder är cykel, främst proffscykeln med alla dopingavslöjanden. Cyklisterna tycks dessutom åtminstone i Sverige ha svårt att hålla sams. SOK tröttnade på bråket i damcykel och tillsatte Glenn Magnusson för att förmedla och genast blev det resultat, ett VM-guld till Susanne Ljungskog. Hon tackade efter loppet sina lagkamrater Jenny Algelid-Bengtsson och Madelene Lindberg för hjälpen. Det hade inte hänt för ett par år sedan då de ofta körde mot varandra, som t ex vid VM 2000. Då portades Ljungskog från landslaget. Algelid-Bengtsson vägrade åka linjeloppet tillsammans med Ljungskog. SOK har gett cykelförbundet ekonomiska resurser men ställde som krav att motsättningarna skulle lösas. Nu har SOK lärt sig att det inte räcker med topp- och talangprogram. Man måste också satsa på ledningen i de olika sporterna. Förhoppningsvis är det sista gången vi ser konflikter som denna som också funnits i kanot (Susanne Gunnarsson) och rodd (Maria Brandin). Detta lär ska vara en ledarfråga.

Fler problem bland damerna. Vi kommer alla ihåg skandalen i Salt Lake City i konståkningen. Vår domarrepresentant Britta Lindgren och hennes brittiska kollega Sally Stapleford avslöjade då att en fransk domare gjort upp med östblocket om att fuska. Detta har nu visat sig kosta Britta hennes karriär i Internationella skridskounionen. Hon har dömt i Grand Prix i åtta år men efter Salt Lake City har inte fått några uppdrag. Båda har förlorat sina platser i den tekniska kommittens styrelse. IOK har en del att städa upp.

Finländarna minns OS 1952

Det var långt före bloddotning och sponsoravtal. Nostalgikerna kallar OS 1952 för de sista "riktiga" spelen. Nu ett halvsekel senare firar Helsingfors de varma veckorna då Emil Zatopek fick världen att häpna.

Det var sommaren när de första små klumpiga Coca-Cola-flaskorna anlände till Finland. Sommaren när Armi Kuusela vann Miss Universum-titeln. På krogarna dök de första barstolarna upp och den färdigblandade Gin Long-drinken. Det var året när ett krigsärtrat Finland trotsade alla odds och arrangerade "de sista riktiga olympiska spelen".

För finländarna, speciellt de som föddes efter 1952, har OS-året alltid omgetts av ett gyllene skimmer. Nu femtio år efter de heta dagarna mindes Finland händelsen med bl a en rad utställningar.

Yngre generationer har svårt att förstå att ett land som fortfarande led av sviterna från kriget med en stor bostadslöshet, krossad infrastruktur och tunga krigsskadestånd till Sovjetunionen över huvud taget gick i land med ett gigantiskt OS-arrangemang.

Bland annat hade en stor del av stadens restauranger förstörts under kriget och efter kriget lade den ryskleda kontrollkommissionen beslag på en tredjedel av alla hotellrum.

Många frivillig-arbetare

Hemligheten var den finska "talko"-andan (ordet står för en speciell typ av frivilligarbete) och att man arrangerade olympiska spel i mänskligt format.

IOKs president J. Sigfrid Edström sade vid avslutningen att "den olympiska historien kommer att benämna dessa spel de välarrangerade spelen".

Turister som anlände till Helsingfors med Siljalines båtar fick genast vid landstigningen smaka på "OS-arkitektur" för femtio år sedan. Färjeterminalen byggdes nämligen i rasande tempo och stod klar nästan på dagen inför OS-starten. Idrottsmuseet i anslutning till Olympiastadion, presenterade i sommar en utställning som man valt att kalla "De riktiga olympiska spelen". Stadion byggdes för att hysa OS 1940, men krigsåren kom emellan.

För den som hade förmånen att vara med när det begav sig måste den fina bildutställningen vara förknippade med igenkännandets glädje. För oss andra dokumenterar den en glädjefull idrottslek, ännu fri från kommersialismens bojar.

Vi ser Emil Zatopek den grimaserande trefaldiga guldmedalj-

ören, kyssa sin Dana, guldmedaljör i damernas spjut. Vi ser "gräshoppan" och "mirakelnegern" Ferreira da Silvas graciösa avstamp i tresteg och "fredsängeln" tyskan Barbara Rotbraut-Pleyer sväva fram i sin vida vita klänning mot talarstolen, mitt under öppningsceremonien.

Ett vackert tal

Rotbraut-Pleyer kom aldrig upp i talarstolen innan hon milt övermannades av två av arrangörskommittens ledande män.

Hennes vackra tal till världens folk, som påträffades skrivet på flera olika språk har sedermera citerats i olika sammanhang. Det fanns planer på att få henne till Helsingfors, jubileumsåret till ära.

Idrottsmuseets permanenta samlingar är för övrigt värda ett besök bara de. Här kan man förutom Paavo Nurmis spikskor från 1930-talet beundra Hannes Kolehmainens dito från OS i Stockholm 1912.

I en monter hittar vi också världens första skida, daterad till 400 f Kr. Skidans design påminner häpnadsväckande mycket om den moderna snöbrädan! Utställningen är öppen må-fr 11-17 och lö-sö 12-16. Ingången ligger på samma sida som Stadiontornet.

I Jugendsalen på Norra Esplanaden, arrangerades i somras en utställning "Vi minns sommaren 1952", som levandegör den anda och atmosfär som rädde sommaren 1952, med bland annat dokumentärfilmer ur Finlands filmarkiv. Besökarna fick bekanta sig med hur tävlingsarenorna byggdes, med idrottsstjärnorna och gästerna. Jugendsalen är stängd på lördagarna. Utställningen är öppen må-fr 9-17 och sö 11-17.

STEFAN LUNDBERG

DAGENS NYHETER

Fredsängel i Helsingfors 1952

Invigningen av de olympiska spelen i Helsingfors 1952 blev minnesvärd. Under ceremonien sprang en vitklädd kvinna fram till och upp i talarstolen och började propagera för världsfreden. Det ingick inte i arrangörernas program och hon togs snabbt därifrån. Det var en student från Tyskland, Barbara Rotbraut-Pleyer. Talet skulle handla om freden, frälsningens underbara budskap och Guds stora makt.

Blind i OS-final

Den blinda amerikanskan Marla Runyan, 31 år då, gjorde en fantastisk prestation vid OS i Sydney 2000 då hon tog sig till final på 1500 m. Hon lider av den obotliga Stargards sjukdom som drabbar näthinnan. Hon slutade på 8e plats i finalen men skrev ändå ett kapitel i idrottens historia,

Mörkt jubileum

I år i september påmindes vi om det mörkaste kapitlet i den moderna olympiska historien. Det var då 30 år sedan attentatet i München, då elva personer ur den israeliska OS-truppen fick sätta livet till en palestinsk terrorattack.

Tidigt på morgonen den 5 september 1972 klättrade en grupp sportklädda terrorister över staketet till olympiaby. I Israels förläggning dödade de omedelbart en brottningsledare och en tyngdlyftare.

Ytterligare nio israeler togs som gisslan av attentatsmännen som tillhörde den palestinska organisationen Svarta september. Efter drygt tolv timmar accepterade de tyska myndigheterna att transportera terroristerna och deras gisslan till en flygplats för vidare färd till Kairo.

Vid flygplatsen öppnade emellertid tyska soldater eld och under skottlossningen mördade terrorister några i gisslan. De återstående israelerna dödades av misstag av soldaterna, och nyligen (29 år efter tragedin) har offrens anhöriga tilldömts skadestånd från Tyskland.

Fem av palestinierna dödades under eldstriden. Men sedan går uppgifterna isär. Vissa källor hävdar att de tre som överlevde, och ytterligare några som planerat dådet i OS-by, spårades upp och mördades av den israeliska säkerhetstjänsten. Hämdteorin förnekas inte av officiella talesmän.

- Terrorister skall veta att de får betala för sina gärningar, säger Efraim Zinger, generalsekreterare i Israels Olympiska Kommitté.

Han tar emot i kontoret som ligger på Shitrit Street i norra Tel Aviv, strax intill en gata som är uppkallad efter Raul Wallenberg.

Zinger berättar att han accepterade att tävlingarna i München fortsatte sedan den israeliska truppen åkt hem.

- Det var säkert ett svårt beslut för arrangörerna. Men våra fiender ville skapa kaos och hade lyckats om spelen avbrutits, resonerade han

Detta var en åsikt som absolut inte delades av alla. Journalisten Jim Murray i Los Angeles Times uttryckte sitt förakt för beslutet med följande: "It's almost like having a dance at Dachau."

Även många i Israel var besvikna på den olympiska rörelsen och röster höjdes för att bojkotta spelen 1976.

- Vi ställde upp. Majoriteten ville inte ge upp för terrorism, säger Zinger.

De elva offren var aktiva, ledare och domare. Till deras minne har uppförts ett konstverk i centrala Tel Aviv och

den 5 september varje år hålls en ceremoni på den platsen.

- Inför varje avfärd till OS har vi dessutom en sammankomst med de aktiva och de mördades familjer, tillägger Zinger.

Israel bildades 1948 och landet debuterade i OS 1952 i Helsingfors. Ingen i truppen var då i närheten av någon medalj.

- På den tiden var det viktigaste att komma med i den olympiska familjen, säger Zinger

Sedan dess har Israel deltagit i all sommarspel. Den magra medaljskörden är ett silver och tre brons och nationen väntar fortfarande på det första guldet.

- Det är bara en tidsfråga. Vi har realistiska chanser i flera sporter, till exempel judo, menar Zinger

Till spelen i Sydney skickade Israel ett 40-tal aktiva. Av dessa var en tredjedel immigranter från det forna Sovjetunionen. Influenser från Östeuropa märks även på Israels medverkan i vinter-OS.

Till tävlingarna i Lillehammer 1994 skickades enbart en konståkare, och till Nagano 1998 sändes tre deltagare i samma sport.

- Men i Salt Lake City mönstrade vi, förutom två konståkare, också två tävlande i short track, berättar Zinger

Vid alla stora evenemang är det särskilda säkerhetslösningar för Israels trupp. De lokala arrangörerna är ansvariga och brukar samarbeta med israeliska experter. För den olympiska rörelsen skulle det vara en mardröm om något liknande tragedin i München skulle inträffa igen.

De elva israeler som dödades i samband med gisslandramat hedrades den 6 september vid två ceremonier. Den ena hölls på militärbasen utanför München dit de elva fördes efter fritagningsförsöket från palestinierna som höll dem som gisslan, och där de senare avled. Tysklands inrikesminister Otto Schily; Israels ambassadör Shimon Stein Leshem och IOK-ordföranden Jacques Rogge deltog i ceremonien. Tidigare på dagen hölls en minneshögtid på Olympiastadion i München, dit 80000 personer kom.

ELMER ELIASSON

Ett extra varv

De svenska solingseglarna hade ingen framgång vid OS i Moskva 1980. Man undgick med knapp marginal jumbo-platsen. Men trots detta körde man ett ärevarv - men det var inget ärevarv. I stället körde man ett extra varv för att plocka upp Göran Andersson som fallit av båten vid en hastig manöver.

Recension

Volker Kluge: Olympische Sommerspiele. Die Chronik IV. Seoul 1988 - Atlanta 1996. Sportverlag Berlin, Tyskland. 2002. ISBN 3-328-00738-5. 210x130mm. 1.024s. EUR 45.-.

Del 4 av Volker Kluges monumentalverk om de Olympiska Sommarspelen (se recensioner del 1 SOF-Bulletinen 4-1997, del 2 SOF-Bulletinen 2-1999, del 3 SOF-Bulletinen 4-2001) kom ut i februari 2002. Del 4 skulle enligt de ursprungliga planerna ha kommit ut i augusti 2000, lagom till Sydney-OS. Den är alltså ganska precis 1½ år försenad.

Med sina 1.024 sidor är del 4 näst störst (del 3, 1968-1984, är med 1.136 störst). Söul upptar 319, Barcelona 335 och Atlanta 349 sidor. Det är det allt större antalet grenar som gör att sidantalet per spel sväller. Upplägget är detsamma som i tidigare delar. Varje spel inleds med en textdel med bakgrundsinformation, hur man fick spelen, deras organisation och diverse statistiska uppgifter om antalet deltagare, deltagande länder, medaljer, vem som invigde, vilka som svor ederna mm. Därefter resultatdelen, sport för sport, gren för gren, med resultaten för alla deltagare från första försök till final. Slutligen en omfattande notapparat med mycket intressant information, en blandning av väsentligheter och kuriosor.

Den 5 sidor långa källförteckningen, där SOF:s hedersmedlem Wolf Lyberg med 5 verk är det mest frekventa namnet, avslutas med ett särskilt tack för hjälpen till 16 olympiahistoriker från 9 länder, däribland SOF-medlemmarna Ove Karlsson, Wolf Lyberg och Ture Widlund.

Die Chronik är på tyska, men för huvuddelen, resultatdelen, är det oväsentligt. Resultat kan man ju läsa obehindrat på alla språk (med latinska bokstäver). Som uppslagsverk för Olympiska resultat är den överträffad.

De som kan tyska kan därutöver glädja sig över vad som står i inledning till varje spel och till den fantastiska notapparat. Söul har 807, Barcelona 853 och Atlanta 960 fotnoter.

Die Chronik kan varmt rekommenderas som uppslagsverk för OS-resultat. Trots det tegelstenstjocka formatet är Die Chronik lätt och behändig att hantera. När jag söker OS-resultat gör jag det numera alltid först i Die Chronik,

TURE WIDLUND

Recension

Katarina Witt - Heinz Florian Oertel: Salt Lake City. Unser Olympiabuch. Das Neue Berlin. Rosa-Luxemburg-Strasse 39, 10178 Berlin, Tyskland. 2002. ISBN 3-360-00963-3. 285x215mm. 240s. EUR 19.90.

Denna recension skulle egentligen ha kommit i förra numret av SOF-Bulletinen men redaktören hade redan fyllt det när jag fick boken ca en månad efter spelens avslutning. Enligt förlagsreklamen kom boken ut den 1 mars, d.v.s. bara 5 dagar efter avslutningen. Förlaget, Das neue Berlin, har jag inte hört talas om tidigare.

Katarina Witt behöver ingen presentation. Heinz Florian Oertel är ett för mig obekant namn. Han är i sitt hemland (Öst-)Tyskland en välkänd radioreporter och TV-kommentator som rapporterat från 17 OS varav 8 vinter-OS. Han har följt Katarina Witts karriär sedan hon var 9 år, över internationella debuten i EM 1976 som 14-åring till sista VM-guldet 1988. Sedan 1988 har Katarina Witt varit hans bisittare i TV-buren (då hon inte själv tävlat som i Lillehammer 1994). De har alltså en gedigen konståkningsbakgrund.

Till sin assistans har de haft en redaktion om 6 personer under ledning av Volker Kluge. Jag har en känsla av att det egentligen är han som är mannen bakom verket och som dragit det stora lasset medan Katarina Witt och Heinz Florian Oertel är affischnamn för att locka flera köpare.

Ska man komma ut med en bok om OS redan 5 dagar efter avslutningen behövs många medarbetare, nästan en per gren. Boken har också drövis med skribenter, däribland många gamla kända OS-medaljörer och andra OS-deltagare. Bland dessa kan nämnas Gerhard Grimmer, Barbara Beyer-Petzold, Helmut Recknagel, Jens Weissflog, Ulrich Wehling, Mark Kirchner, Gunda Niemann-Stirnemann, Manfred Schnelldorfer, Wolfgang Hoppe, italienaren Nino Bibbia, Andrea Schöpp (guld 1992 i dåvarande demonstrationssporten curling). Även en flerfaldig sommar-OS-guldmedaljör, Kristin Otto, medverkar. Den forna simmardrottningen är tydligen ett stort namn inom tysk TV. Hon var dock inte i Salt Lake City utan var med och ledde arbetet på hemmaredaktionen.

Salt Lake City blev en oerhörd framgång för Tyskland, bästa nation med 12 guld, t.o.m. bättre än Norge, trots att den bästa tyske skidåkaren, Johann Mühlegg, startade för Spanien.

Volker Kluge skriver en Olympisk dagbok, en sida per dag. Han skriver vidare om nordisk kombination och curling herrar, en historisk artikel om redskapens utveckling, skidor, skridskor, bob och rodel samt en om den märkliga familjen Shea med 3 generationer OS-deltagare. Farfar Jack 2 OS-guld i Lake Placid 1932, far James deltagare i Innsbruck 1976 och sonen (sonsonen) Jim guld i skeleton i Salt Lake City.

Varje sport, disciplin och grengrupp har minst en artikel var, liksom invigning och avslutning. Tyngdpunkten ligger naturligt på de tyska insatserna men även discipliner med

mindre goda tyska resultat får gott om utrymme. Skidor alpint, bara 1 brons, får t.ex. 15 sidor. Omväxlande med rapporterna från Salt Lake City finns bakgrundsartiklar och personligt färgade berättelser.

På praktiskt taget varje uppslag finns en eller flera bilder, huvudsakligen i färg men det finns även en och annan bild i svartvitt. Bilderna tar aldrig överhanden som i så många andra böcker nuförtiden där flashiga färgbilder får dölja bristen på innehåll. Det är en väl avvägd mix av text och bild. Att Volker Kluge är huvudredaktör borgar också för att det innehållsmässiga håller god kvalitet.

Boken avslutas med en faktaavdelning, resultat för de 8 främsta och sämre placerade tyskar, medaljfördelning, deltagande länder, bästa vinterolympier genom tiderna, tyska medaljskörden genom tiderna, förteckningar över samtliga tyska deltagare, inte bara aktiva och ledare, tränare o.d. utan även press- radio- och TV-folk. Enligt en överslagsberäkning fick jag fram att tysk TV hade ca 140 personer ackrediterade. Hur många hade svensk TV?

Faktaavdelningen innehåller det enda sakfelet jag hittat. I en förteckning över de länder som deltagit i samtliga vinter-OS saknas Sverige. Trots detta fel och trots den naturliga koncentrationen på de tyska insatserna är boken, för de som kan tyska och som kan höja blicken över den bedrövliga svenska insatsen, en investering väl värd pengarna.

TURE WIDLUND

Idrottshistorisk konferens

Den 7-8 september arrangerades 2002 års idrottshistoriska konferens på Bosön med Stockholm Idrottshistoriska förening och Centralföreningen som arrangör.

70 deltagare från Norrbotten i norr till Skåne i söder var med. Stockholms Idrottshistoriska Förenings ordförande Björn Persson öppnade konferensen. Sedan presenterades en rapport om bildandet av en central organisation för idrottshistoriska sällskap och föreningar samt museer. Beslutet blev att man arbetar vidare med mål och riktlinjer som fastställdes och återkommer. Lars Liljegren var näste talare och han var värtalig som alltid. Sedan presenterade Ulf Lindberg Bosön för deltagarna och talade om vad de tre kronorna i märket för Bosön står för, **1.Bosöns idrottsfolkshögskola och idrottsledarutbildning, 2.Elitidrott, barn- och ungdomsidrott och motion samt 3.Konferenscentrum.**

Karl Örsan inledde nästa punkt och berörde arbetet i de idrottshistoriska föreningarna varefter grupparbeten vidtog. Här behandlades kontakter med SVIF, idrottsföreningar,

kommuner och media. Grupperna fick också tycka till om RFs 100 årsjubileum och tankar kring ett Riksidrottsmuseum. Konferensen beslöt att sända en skrivelse till RF inför Riksidrottsmötet och betona vikten av att ett Riksidrottsmuseum kommer till. RFs Amanda Creutzer föredrog tankarna kring RFs 100 års jubileum. Slutligen presenterade sig kandidaterna som vill arrangera nästa Idrottshistoriska konferens, Gotland, Värmland, Varberg och Södermanland.

Kvällen avslutades med underhållning och vickning, som Stockholms Stad bjöd på. Då hade även vårt lands meste vinterolympier framträtt, bobåkaren och SOFs klubbmästare Carl Erik Eriksson med ett mycket uppskattat kåseri från hans OS- och VM-framträdanden

På söndagen inleddes konferensen med att värd för nästa konferens utsågs. Plats blir Värmland och Löfbergs Lila Arena som fick flest röster före Varberg, Södermanland och Gotland.

Björn Persson svarade sedan för ett lättsamt kåseri om idrottshistoria ur stockholmsperspektiv med material hämtat från de fyra skrifter som föreningen givit ut, 68 idrotter i Stockholm, Stockholms Idrottsförbund 100 år, 104 idrottsledare i Stockholm och 116 idrottsföreningar i Stockholm - alla finns att köpa från Stockholms Idrottshistoriska förening. Sedan bar det av till stan. Centralföreningen tog emot vid Tennisapaviljongen och bjöd på lunch. Därefter vandrade man till Stadion för att få information om bl a OS 1912. Ove Karlsson svarade för informationen.

Värva en medlem

Vi är drygt 200 medlemmar i SOF. Vi borde vara många fler, gärna dubbelt så många. Hur blir vi det? Jo genom att var och en värvar en medlem. Det borde inte vara så svårt. Vi har en målgrupp som vi inte bearbetat som vi borde ha gjort nämligen kvinnorna.

Vi har flera trivsamma träffar med intressanta föredrag. Dessutom får varje medlem SOF-Bulletinen fyra gånger per år och två SOF-Bulletinen Special. Allt detta för bara en årsavgift på 175 kronor.

Nu kan vi dessutom erbjuda något alldeles extra. För varje medlem du värvar får du ett minnesmärke från OS i Sydney och Atlanta. Även den nye medlemmen får dessa båda minnesmärken.

Sätt igång och värva nya medlemmar. Det lönar sig. Be den du värvar sätta in 175 kronor på postgiro 541410-7 och då gäller avgiften för 2002 och 2003. Ange även på postgirotalongen vem som värvat den nye medlemmen så sänder vi omedelbart de båda minnesmärkena.

Doping - ett stort problem

Så många som 100 epodopingtester som gjordes under vinter OS i Salt Lake City visade spår av det förbjudna blodopningmedlet epo (erythropoietin).

Det säger en icke namngiven person, som är knuten till Internationella Olympiska Kommittén (IOK) till tidningen *Guardien*.

Enligt personen slapp de flesta undan eftersom testerna inte var tillräckligt sofistikerade och effektiva för att kunna fälla idrottarna.

- Antal personer som använt epo var skrämmande och besannade våra värsta misstankar, men vi kunde inte göra något åt det, sade IOK-personen till tidningen.

För första gången i ett OS blodopningstestades alla deltagare i uthållighetssporter som exempelvis längdåkning, skidskytte och skridskor.

Endast tre personer åkte fast, Johann Mühlegg, Olga Danilova och Larisa Lazutina.

Men det var lika många dopningfall i Salt Lake City som sammanlagt i de nio närmast föregående vinterspelen och det kan vi tacka WADA (World Anti-Doping Agency) för. För Arne Ljungqvist som sedan länge drivit kampen mot doping inom såväl IAAF och IOK är det också en fjäder i hatten.

Kommer längdåkning att överleva

Detta fusk som förekommer inom längdåkning på skidor kommer att döda sporten, om fusket inte stoppas, nu när det kommit fram så många popgrenar inom skidåkning. Inom längdåkning liksom inom cykel och troligen även inom proffs fotbollen krävs nu krafttag för att behålla idrottens trovärdighet.

Det utbredda fusket betyder att varje tävlande som utträtt något stort misstänks för dopning. Detta kan bara motverkas genom att kontroller görs ofta och under hela året, så att dopning inte kan pågå fritt under tävlingsfri tid. Detta blir dyrt men IOK har pengar. De som åker fast bör också drabbas av ett skadestånd. Avstängningarna bör också vara långa.

Jämför det straff som Gunder Hägg och andra fick för att ha fått lite fickpengar för att tävla.

Vi kan också ha synpunkter på IOKs agerande. Man kan diska medelmåttor på indicier men man kan/vill/törs inte diska mer framgångsrika åkare som åkt fast i en dopningkontroll retroaktivt. De får behålla de medaljer de tagit, trots att de brutit mot den olympiska eden. Att bryta mot de olympiska reglerna genom dopning borde medföra av-

stängning från framtida olympiska spel och givetvis strykning i alla resultatlistor under de spel där fusket uppdagats. Annars tappar man tron på IOKs vilja att motarbeta dopning.

Det har nu också visat sig riskfyllt att inta kosttillskott. Av 634 tillskott som IOK testat visade sig 94 st innehålla ämnen som är dopningklassade men det finns inte angivet på förpackningarna. USA svarar för merparten av de olika kosttillskotten och de kan beställas via internet.

Olympialaget

I Sverige finns något som heter Olympialaget, som är SOKs huvudsponsor. "Laget" har tillskrivit IOKs president Jacques Rogge och bett IOK att ta i med hårdhandskarna. Det ger fel signaler när Mühlegg får åka hem med två guldmedaljer från OS. Han tränar dessutom för en come back. Det samma gör finländaren Mika Myllylä. Siktet är OS 2006. Detta är skandal.

SOK tar hårdare tag. Tanken är att alla elitidrottare som är OS-aktuella i någon uthållighetssport skall förses med blodpass. I blodpasset redovisas idrottarnas blodvärden. Stora förändringar kan vara en indikation på dopning. Testerna skall göras flera gången under säsongen.

Från USA väntar man på ett avslöjande av de namn som sägs ha testats positivt. Kan ett land, som testat idrottare, som lämnat ett positivt dopningstest men man vägrar att offentliggöra namnen, få delta i OS?

STIG NILSSON

Den Olympiska framtiden

Olympiska Spel är det största av världens alla arrangemang. Det är en position som skall försvaras. Det blir även i fortsättningen spel vart fjärde år. Spelen skall pågå under ungefär samma tidsrymd som nu, på cirka 16 dagar (sommar-OS). Arrangemangen skall spridas över hela världen

Alla de stora idrotterna skall var med och även de bästa idrottsmännen (då borde inte fotbollen får vara med som den nu är upplagd). OS skall fortsätta att kommersialiseras och samarbetet med näringslivet utökas men det blir ingen reklam på deltagarna och arenorna.

Spelen måste reduceras, arenorna bli mindre så att de kan användas även efter ett OS. I idrotter som har för många grenar måste man skär ner. Storleken och kostnaderna måste krympas enligt IOKs ordförande Jacques Rogge. Billigare spel skulle ge möjligheter för länder i Afrika och Sydamerika att arrangera OS. Men en indragning av den olympiska byn kan Rogge inte tänka sig. Internationaliseringen och den olympiska gemenskapen är viktigt.

Golf och Rugby i OS

Modern femkamp, softball och baseboll ut från OS, golf och rugby in. Det olympiska sommarprogrammet är på väg att ändra skepnad. Sporter som fälttävlan, gång och konstsimm är också starkt ifrågasatt.

Modern femkamp har varit med i OS sedan 1912 på initiativ från IOK och Sverige dominerade sporten länge. Tas den sporten bort från programmet kan det bli svårt att rekrytera nya utövare. Möjligheten att få vara med i OS är en stark drivkraft. Det är programmet 2008 man nu diskuterar. Andra sporter man diskuterar och som ifrågasätts är gång, fälttävlan, konstsimm, grekisk-romersk brottning och segling med kölbåtar.

Nya sporter som föreslås komma med i programmet 2008 är golf och rugby.

I november träffas man igen inom IOK i Mexico City för att besluta om programmet 2008. Senast en sport togs bort från OS-programmet var 1936 då hästpolo försvann.

Inom vintergrenarna förväntas snowboardcross komma med i programmet 2006. Det beslutet tas också i Mexico City. Klart är dock att masstart i skidskytte kommer med.

Modern femkamp en svensk paradgren

1912 kom modern femkamp med på det olympiska programmet på svensk initiativ och med Coubertins goda minne. 1912 dominerades grenen av svenskar. De blå-gula tog alla medaljer och hade sju man med bland de åtta bästa. Det fanns då ingen begränsning för hur många man fick ställa upp med. Vid de fyra följande spelen efter 1912 tog Sverige alla medaljer med undantag för ett brons i Los Angeles 1932. I Berlin 1936 vann tysken Gotthardt Handrik men sedan tog Sverige alla guld fram till och med Melbourne 1956. Därefter har det också blivit guld i Mexico City 1968.

Medaljörer både sommar och vinter

En olympier har vunnit guld i både sommar- och vinter-OS. Boxaren Edward Eagan USA segrade i lätt tungvikt i Antwerpen 1920. Tolv år senare vann han guld i fyrmans bob i Lake Placid.

Norrmannen Jacob Tullin Thams vann backhoppningen i Chamonix 1924 och tog silver i segling i Berlin 1936 i 8 meters klassen.

Östtyskan Christa Rothenburger-Luding är den första olympier som tagit medalj i sommar- och vinter-OS samma år. Vid OS i Calgary 1988 tog hon guld på 1000 meter skridskor, och silver på 500 meter. Vid sprintloppet på cykel i Söul samma år var hon tvåa efter att ha förlorat i skiljeheat mot Erika Salumiae Sovjet.

Konståkningsskandalen i Salt Lake City

Alla kommer väl ihåg konståkningsskandalen i Salt Lake City i vintras. Bakom den sägs nu ligga den ryska maffian. Minst sex domare skall ha erbjudits pengar för att rösta som gangsterbossen föreslagit. Den franske domaren erkänner att hon beordrats av det franska konståkningsförbundet att sätta det ryska paret som etta.

Detta har man kommit fram till sedan den italienska polisen samarbetat med amerikanska FBI. Den som man misstänker är Alimzhan Tochtachunov. Han har gripits i Venedig.

Detta är den störst skandalen i de olympiska spelens historia. Den ledde till att det kanadnesiska paret som enligt alla var det bästa i efterhand fick dela guldet med det ryska paret som enligt domarna bedömdes som etta. Den i Uzbekistan födde gangsterbossen hade fått den franske domaren att lägga sig röst på det ryska paret mot att den ryske domare skulle rösta på det franska paret i isdans. Båda paren vann sina grenar. Vilka domare som är inblandade i skandalen är inte klart. Fallet rullades upp via en spaning mot den ryska maffian genom telefonavlyssning och då säger han att sex domare har varit inblandad. Nio domare röstar i varje konståkningsgren.

Tochtachunov har tidigare varit anklagats för att ha fuskat med ryska skönhetsstävlingar. I utbyte mot OS-fusket skulle han få ett permanent visum till Frankrike, där han tidigare bott.

Man frågar sig vad den ryska maffian har med konståkning att göra. Huvudmannen kan inget om konståkning. Men nu fick Frankrike sitt första konståkningsguld sedan 1932. Nu kan IOK-ordföranden Rogge tänka sig att ändra prislistan i konståkningen och stryka de inblandade

SOF-Bulletinens redaktör tror dock att det fanns en annan tanke bakom skandalen. Om det ryska paret skulle vinna är det troligt att de blir proffs och tjänar stora pengar och maffian skulle då kunna pressa paret på pengar. Det har hänt förut. Den kände ishockeyspelaren Jakosev pressades på pengar men han sa nej. En vecka senare hittade man hans dotter - enda barnet - mördad i Moskvafloden.

Från Olympens höjder till havets djup

En liten historia om det "Mellanderska Vandringspriset" 1906

Av Karin Wikberg - förmedlats till SOF-Bulletinen av Ture Widlund

Vid Olympiska Spelen i Aten 1906 segrade den svenske idrottsmannen Hjalmar Mellander i femkamp och han blev fyra i längd (5,56) och i spjut (44,30). Mellander, född 1880, var sjukgymnast och bosatte sig 1902 i Liverpool. Han tävlade för IFK Halmstad och tävlade ofta i Norden. Mellander var en mångsidig idrottsman. 1903 slog han t ex svenskt rekord (6,42) i längdhopp och 1905 blev han trea i de engelska mästerskapen i längdhopp (6,60). Han sprang 880 yards på 2.05 och nådde 2.43,2 på 1000 m men tiderna blev aldrig godkända som svenska rekord. Mellander var även framgångsrik i höjd och häcklöpning. Det var alltså en mångsidig och duktig idrottsman som blev olympisk mästare i friidrottens femkamp 1906.

För Mellander skulle de följande åren bli fyllda av stridigheter, en mångårig kamp inleddes för att få behålla den vid OS 1906 erövrade prispokalen. Men varför skulle den återlämnas? I december 1907 meddelade den grekiska organisationskommittén att den utdelade pokalen var ett vandringspris och därför skulle den återlämnas inför kommande spel, ett krav som upprepade i januari 1908. Mellander blev av förklarliga skäl både förvånad och upprörd:

"Jag har varit med om mycket i mina dar, men något så märkvärdigt har jag aldrig ännu hört talas om en gång. Att en kommitté sådan som den olympiska kan ge ut ett pris utan de ringaste villkor och sedan 2 år efteråt begära samma pris tillbaka såsom varande vandringspris, det är ju rena galenskapen".

Vidare undrade han om även övriga pristagares priser skulle återlämnas eller om det bara var femkampspriset. Mellander säger dock att om det kan bevisas att priset före OS var känt som ett vandringspris, så skulle han återlämna det. Han undrade vad "Överste Balck" ansåg, han om någon borde ju ha känt till saken eftersom han var medlem i IOK.

Pokalen återlämnades inte och den svenska organisationskommittén för 1906 upplöstes. RF fick i februari 1909 uppdraget att driva frågan vidare. Under våren blev tongångarna hotfullare. Mellander uppmanades återigen att återlämna pokalen, annars skulle man tvingas "vidtaga stränga åtgärder emot Eder". Det hade nu konstaterats att pokalen var ett vandringspris och att bestämmelserna

hade publicerats i flera utländska tidningar före OS 1906. Det förutsattes tydligen att alla idrottsmän som skulle deltaga i OS noggrant skulle läsa "utländska tidningar" innan de över huvud taget lämnade fosterlandet. Upplysningarna lär inte ha överbevisat Mellander. Den här gången satte han vissa villkor som absolut måste uppfyllas före återlämnandet:

"1. Att grekiska kommittén för mig personligen bevisar, att pokalen var täflad för såsom vandringspris och att reglerna för dess vinnande voro tillkännagjorda för de täflande eller deras representanter före spelens afhållande.

2. Att den till mig i ett föregående brev från grekiska kommittén utlovade pokalen blir överlämnad till mig innan jag återsänder vandringspokalen och

3. Att undertecknad blir fritagen från allt ansvar för värdeförlust eller skada å pokalen förorsakad genom en engelsk inskription å densamma."

Den grekiska organisationskommittén började bli otålig och i augusti 1909 påpekar den att både Mellander och Edström "utan tvivel borde veta, att det rörde sig om ett vandringspris". Det hade meddelats tidigare av kommittén (här hänvisar man till "den peloponnesiska dolk" (flestavat/översatt?) som Mellander tydligen erhållit, och som uttryckligen var betecknad såsom ett vandringspris var uppsatt av dem enligt IOKs godkännande, samt att detta meddelats i *La Revue Olympique's* marsnummer 1906. Vidare skrev man att "det vandringspris, som är skänkt af den internationella olympiska kommittéen för de atheniensiska spelen, är en pjäs af gammalt tenn af mycken stora dimensioner, och som har tillhört den vidtberömda saguniska samlingen." Sigfrid Edström hade föreslagit en särskild minnesgåva i gengäld, något som grekerna kunde acceptera, bara man fick igen sin pokal.

Viktor Balck tycker hela ärendet är pinsamt: "Något måste göras fort för att få denna sak utagerad. Det börjar bli skandal." I augusti 1909 uppmanades Mellander att överlämna vandringspokalen till RFs förvaltningsutskott, vilket lovade att bevaka han intressen hos den grekiska kommittén som erbjudit sig att överlämna en minnesgåva som personligt pris. Mellander skulle heller inte få obehag för den inskription som gjorts på det unika vandringspriset. Därmed skulle saken vara utagerad från svensk sida.

I november tillfrågades både den grekiska kommittén och Coubertin "whether there are any special stipulations were in power at the competitions in Athenes 1906" Samtidigt undrar man om det inte vore möjligt att låta Mellander får behålla priset fram till nästa olympiska spel, där femkamp åter skulle ingå. Med nästa spel avsågs de i Athén 1910 (som aldrig blev av). Svaret från Coubertin var artigt men bestämt. Han beskriver hur pokalen till-

kommit, att han själv överlämnat den samt att den var avsedd som vandringspris i de speciella grekiska olympiaderna 1906, 1910, 1914 o s v. Värdet på pokalen var dessutom mycket högt eftersom den kom från en berömd samling. Den var fotograferad och reglerna publicerade i *Revue Olympique* i mars 1906. Den skulle returneras med alla lagliga medel ansåg Coubertin och det skulle vara "very shocking (...) if Mr Mellander was to refuse giving it up freely after four years". Sverige meddelade genast Mellander i ärendet. Ett personligt minnespris skulle ersätta den "antika tennkannen". Nu krävde man besked om när han var beredd att återlämna vandringspriset vilket sågs som "en hederssak för vårt land". Något besked lär inte ha kommit. Tiden gick och pokalen "glömdes" bort.

Det särskilda spelen i Athen 1910 blev aldrig av och nästa OS skulle gå av stapeln i Stockholm. Redan den 7 oktober 1909 konstituerades "Organisationskommittén för Olympiska Spelen i Stockholm 1912" med Balck som ordförande och Edström som vice ordförande. Flera av ledamöterna hade erfarenheter från den föregående svenska organisationskommittén, varför historien med pokalen inte var obekant. Ärendet med det Mellanderska vandringspriset dyker åter upp i juli 1911. Enligt uppgift hade Coubertin i en skrivelse den 21 juni hemställt om åtgärder för att få priset återlämnat. Sekreteraren Hellström fick nu i uppdrag att gå igenom korrespondens i ärendet samt anmoda Mellander att omedelbart återställa priset till den svenska organisationskommittén. Mellander meddelade i september att han nu var villig att ställa pokalen till kommitténs förfogande.

Äntligen kunde den svenska idrottsledningen andas ut, det eftertraktade vandringspriset skulle skickas hem till Stockholm från Liverpool med ångaren "Envoy". Men då inträffar nästa "katastrof". I november 1911 meddelade rederiet att fartyget förolyckats i Nordsjön och att pokalen förmodligen gått förlorad. Den svenska kommittén beslöt genast att beställa en ny pokal till den grekiska kommittén som ersättning för den förlorade. I slutet av månaden kommer dock det glädjande beskedet att den dyrbara pokalen trots allt räddats av styrmannen på nämnda fartyg. I sin tacksamhet beslöt den svensk ledningen att ge denne prisräddare en generös gratifikation på 500 pund. Man skulle dock skicka en förfrågan till grekerna och Coubertin om vart priset rätteligen borde skickas. Den svenska äran var räddad och i december förevisades det sk "Mellanderska vandringspriset" för kommitténs ledamöter. Den svenska organisationskommittén kunde fortsättningsvis helhjärtat ägna sig åt de kommande olympiska spelen.

Kanske var det historien om det Mellanderska vandringspriset som fick organisationskommittén att i de allmänna bestämmelserna för Spelen 1912 införa följande föreskrif-

ter rörande vandringspris:

"Vandringspris utlämnas ej, med mindre segraren samt minst två medlemmar av vederbörande Olympisk Kommitté afgifvit skriftlig förbindelse - tecknad å af organisationskommittén fastställd blankett - för att före den 1 januari 1916 till Organisationskommittén för nästkommande Olympiska spel utleverera priset i oskadat skick och att ersätta detsamma eventuellt åsamkad skada."

Man ville säkert gardera sig mot en pinsam situation, liknande den med det Mellanderska vandringspriset, återupprepas. I den officiella redogörelsen för OS 1912 nämndes inget om detta pris, ej heller i sportlexikon eller annan relevant litteratur. Ursprungligen var pokalen ägnad att delas ut enbart vid återkommande grekiska olympiader, men som bekant blev dessa planer aldrig av. Var pokalen finns i dag är mig obekant. Det är troligt att den förvaras hos Musée Olympique i Lausanne - såvida den inte har återlämnats till den grekiska olympiska kommittén. Klart är att i september 1912 beslöt den svenska organisationskommittén i enlighet med Coubertins uttalade önskan, översända pokalen till honom i Frankrike. Det skulle alltså dröja 6 år innan den värdefulla pokalen återbördades till den person som en gång överlämnat trofén till den grekiska kommittén.

Helhetsintrycket ger vid handen att Hjalmar Mellander inte kände till att pokalen var ett vandringspris när han erhöll den 1906. Om förhållandena varit kända är det osannolikt att han låtit gravera in en inskription. Det är också troligt att Mellander inte hade läst den oberopade *Revue Olympique* - hur många deltagande olympier gjorde det? Och hur många kunde franska? Hans förvåning och indignation inför kravet på prisets återlämnande ger också ett äkta intryck - även om han motvilligt lovar att returnera den om den påtalade förutsättningen kunde bevisas. Det ser också ut som om svenska idrottsledare var osäkra på om det verkligen fanns gällande regler före spelen - de hade kanske inte heller de läst de utländska tidningarna? Den svenska redogörelsen för Sveriges deltagande i OS 1906 skrivet heller ingenting om något vandringspris, endast att Mellander erhöll en "antik urna afkonsthistoriskt värde" samt ett "antikt bronssvärd i imitation". Detta faktum gjorde naturligtvis hela ärendet pinsamt och generande för den svenska idrottsledningen, särskilt med tanken på Balcks position som IOK-ledamot.

Men vad hände sedan med Mellander? Blev han inbjuden att närvara vid spelen i Stockholm - trots allt var han olympisk mästare - eller ägnade han sig åt sjukgymnastik hemma i Liverpool? Ja, det förtäljer inte historien. Men denne framgångsrike idrottsmans liv skulle sluta tragiskt. I samband med räddningen av en drunknande på Isle of Man 1919

dog han av överansträngning. Från olympens höjder till havets djup skulle hans korta liv kunna sammanfattas - ett öde som vandringspokalen räddades från.

Källor och litteratur:

Stockholmsolympisden 1912 arkiv vol A:3 Organisationskommitténs protokoll 1911-1913)

Sveriges Olympiska Kommittés arkiv Ö:1 (Handlingar med främmande proveniens, med bl a skrivelser rörande fallet Mellander samt handlingar rörande tidigare organisationskommittéer).

Nordisk Familjeboks Sportlexikon band 5 (1943).

Olympiska Spelen i Athen 1906. Redogörelse för Sveriges deltagande. Avgiven av Svenska Organisationskommittén genom V G Balck (Stockholm 1906)

Officiell redogörelse för Olympiska Spelen i Stockholm 1912, red Erik Bergvall (utgiven av organisationskommittén, W&W Stockholm 1913).

Ture Widlund: "Spelen 1896 - 1908" i "Sverige och OS" (jubileumsbok utgiven av Strömbergs/Brunnhages) i samarbete med Sveriges Olympiska Kommitté 1987.

Olympiska spelen 1908

I Bohuslän Dals Idrottshistoriska Förenings medlemsblad nr 1 / 2002 har vi hittat en intressant artikel om de Olympiska Spelen 1908, som vi här låter SOFs medlemmar ta del av.

Redan 1904 tilldelades Rom Olympiska Spelen 1908 med dess anknytning till Antiken. Där hände dock ingenting, då beslöt IOK 1906 att London skulle överta Spelen 1908.

Trots den korta tid arrangörerna nu hade till förfogande löstes det mesta suveränt. Grundstenen till ett jättestadion, White City Stadium, vid Shepherd's Bush lades 31 juli 1907. Detta stadion gav plats för omkring 100 000 åskådare med 66 288 sittplatser. Löparbanan var 537 meter lång och cykelbanan mätte 604 meter i omkrets. Innanför löparbanan fanns en simbassäng 100 x 15 meter med hopporn. Bassängen kunde sänkas ned under marken för att ge fri sikt åt åskådarna. Den 1 maj 1908 stod den fult färdig, den

var då den största och finaste idrottsanläggningen som blivit uppförd i världen.

Dessa spel skulle också få sina "poänger och episoder" som skulle gå till OS-historiens hävder.

18 nationer fanns på plats i hällande regn vid Spelens invigning den 13 juli. Spelen skulle bli det hällande regnets Olympiad. Det regnade oavbrutet ända fram till avslutningsdagen den 25 juli. Denna dag var dock uppehållsväder, även om det var varmt och fuktigt. Resultaten skulle dock bli av högsta klass i allmänna idrotten, där olympiska rekorden rök i den ena grenen efter den andra.

En stor del av amerikanska truppens ledare hade irländskt ursprung. De hade inte mycket till övers för England.

Redan vid invigningen skulle det strula, till sig, då USAs fanbärare, legendaren Ralph "Babyface" Rose, vägrade sänka fanan inför den engelska konungen Edward VII.

Finländarna vägrade också att gå under den ryska flaggan. Svenska flaggan på flaggstången saknades också vid invigningen, från svensk sida valde man dock att inte göra någon affär av detta.

Irritationen var stor bland USAs och Englands ledare, där fanns ingen förbrödring, i allmänna idrotten skulle det bli en bitter kamp dem emellan. Amerikanarnas protester i tid och otid förgiftade faktiskt atmosfären under Spelen, det liknades därför som "Slaget vid Sheperd's Bush."

I dragkampen mellan det amerikanska laget i sina lågskor och engelska laget av Liverpool-poliser i sina tjänsteskor hettade det till ordentligt.

Amerikanarna protesterade mot engelsmännens fotbeklädnad. Protesten avlogs och amerikanerna bjöd sedan inte allvarligt motstånd i sin demonstration, för att visa det meningslösa i deras lågskor mot engelsmännens "vidunderliga" kängor.

Löpning 400 meter blev ett eldfångt intermezzo. I finalen, som inte löptes på skilda banor fanns fyra på startlinjen, skotten Haswell, och amerikanerna Carpenter, Taylor och Robbins. I ena kurvan trängdes Haswell ända ut mot yttersargen.

När nu den ledande amerikanen skulle bryta målnöret fann man att det redan ryckts bort av funktionärerna, som tecken på att loppet förklarats ogiltigt! Carpenter förklarades diskvalificerad.

Nu uppstod ett våldsamt gräl mellan amerikaner och engelsmän. Till slut gick engelsmännen med på att loppet skulle löpas om en annan dag. Amerikanerna svarade då med att loppet kunde gärna gå på julafton, de skulle i alla fall inte ställa upp i något nytt lopp. De hotade t o m att USA-truppen kunde åka hem omgående till New York.

Till slut lugnade sig känslorna ner hos båda och Halswell fick löpa 400 meters finalen ensam och guldmedaljören var hans! Han löpste dessutom på fina 50 sekunder.

En av spelens godbitar var Forrest Smithson, den amerikanske djupt religiöse segraren på 110 meter häck. Han ansåg idrotten "syndig" och tog det säkra före det osäkra och hade med sin bibeln under loppet. Hans segertid 15,0 före sina tre landsmän var också världsrekord.

Maratonloppen är ju alltid fulla av dramatik och så även denna gång, som skulle bli det kanske mest dramatiska dittills.

Klockan halv tre denna ångande hela och kvava juldag började de 56 löparna sin långa färd från Windsor Castle och in mot London.

In på White Stadium kom först den lille italienske godistillverkaren Dorando Pietri i överlägsen ledning. Han drabbades plötsligt av kramp och föll ideligen omkull, för att åter resa sig och stappla vidare åt fel håll, raglande av utmattning. Folk skrek av upphetsning och vrålade åt funktionärerna att de skulle hjälpa stackarn på fötter och styra honom åt rätt håll. Ytterligare fyra gånger kollapsade han, fyra gången hjälptes han upp. Slutligen halvt släpade man honom över mållinjen.

Amerikanen Hayes kom in 32 sekunder efter Dorando. Amerikanerna protesterade givetvis och den godkändes genast. Pietri diskvalificerades och Hayes tilldömdes maratonsegern. Pietri fördes till sjukhus, där han låg i dvala i flera dygn. Engelske drottningen tyckte dock synd om den tappre lille kämpen Pietri och skänkte honom en hederspokal i äkta guld.

Det var vid dessa olympiska spel svensk fotboll inledde sin internationella karriär. I fotbollsturneringen deltog 6 lag från 5 nationer, Frankrike hade två lag med. Redan i första omgången fick vi möte det välspelande engelska laget. Det gavs ingen pardon för våra pojkar, 1-12 blev förlustsiffrorna. I nästa match mötte vi Holland, det blev en betydligt jäm-

nare match, där vi förlorad med 0-2 (efter en missad straff).Finalen spelade mellan England och Danmark 2-0.

I London var det första gången som de olympiska arrangörerna visade en officiell poängberäkning, där guldmedalj värderades till 5 poäng, silver till 2 och brons till 1. England med en trupp på 709 deltagare vann överlägset, 441 poäng, 2) USA 153, 3) Sverige 67, 4) Frankrike 46, 5) Kanada 27, 6) Tyskland 26. Där började vi vår storhetstid i idrott.

Fyra år senare i Stockholm 1912 skulle vi toppa listan.

CARL-ÅKE ÅKERSTRÖM

Sju nya talanger

SOK har hittat sju nya talanger som kommer att få bidrag av SOK med sikte på OS i Aten 2004. De nya är Lotta Andersson, 21, brottning, Ida Hellström, 22, Brottning, Ida-Therese Karlsson, 18, brottning, Carolina Johansson, 24, judo, Mårten Hellberg, 21, kanotslalom, Kristian Åkerman, 21, segling och Erik Dorch, 18, simning

SOK hyr en lyxkryssare

Det är brist på hotellrum och det lär säkert bli stora problem med transporter vid OS i Aten 2004. SOK har löst problemet på ett bra sätt. Man hyr en lyxkryssare för den kungliga familjen, sponsorer, SOKs gäster och SOKs funktionärer. De aktiv bor som vanligt i olympiabyn. "Splendour of the seas" heter kryssaren. SOK behöver ca 100 hytter för egen del och räknar med att hyra ut de övriga till andra nationella olympiska kommittéer Detta är en mycket dyrt boende med hög komfort, men allt boende under ett OS är dyrt. Kryssarna kommer att ligga i Pereus hamn.

Sture Stork död

Under försommaren avled OS-guldmedaljören och seglaren Sture Stork. Därmed har hela den legendariska besättningen på Rush V - Lasse Thörn, Hjalte Karlsson och Sture Stork - gått ur tiden. De vann OS i Melbourne 1956 med den imponerande serien 1-1-3-2-1-2. Vid OS i Tokyo 1964 vann de OS-silver med båten Rush VII. Sture Stork var den som gjorde grovjobbet på båten och främst var han en mästare på segeltrimning. Han var också mycket vältränad med långa skogspass och flera starter i Vasaloppet och vid OS i Tokyo lär han ha haft de bästa testvärdena av de svenska olympierna.

Damer i OS 1928

Efter många diskussioner beslöt IAAF, Internationella Friidrottsförbundet, att acceptera kvinnor på OS-programmet för friidrott 1928 i Amsterdam - det var då kvinnorna gjorde entré i friidrottens OS-program. Fem grenar ansågs tillräckliga, 100 m, 800 m, höjd, diskus och 4 x 100 m.

SOK anslog inga pengar till damernas medverkan vid OS i Amsterdam med motivering att sådana tävlingar var alltför maskulina för den kvinnliga ungdomen.

Beslutet väckte mycket motstånd och en insamling sattes igång och bara några dagar före OS kunde resan för damerna förverkligas. De svenska damerna kom hem med två medaljer, Inga Gentzel vann brons på 800 m och Ruth Sveeberg blev bronsmedaljör i diskus.

Förste vinnaren på 1503 år

James Connolly från USA blev den förste olympiske seg-raren på 1503 år. Han vann tresteg vilket var den första tävlingen vid OS i Aten 1896. Den som tog OS-guldet i den sista tävlingen 393 e Kr var boxaren Barasdates från Armenien. Connolly blev sedan författare och har i en novell berättat om hur det kändes att vinna OS.

Höjdhopparskola i Sollentuna

Turebergs IF har gjort sig känt för Rösjöloppet, där elit och motionärer sprungit 6 eller 18 km. Nu är man mest känd för OS-medaljören Kajsa Bergqvist. Hon har kommit fram via en höjdhopparskola i Turebergs IFs regi varifrån vi även fått en annan höjdhoppare av världsklass, Jan Dahlgren. Turebergs IF håller till vid den vackra Sollentunavallen och har där arrangerat stora SM 1969 och 1971.

Framgångsrika familjer

I Norge finns en framgångsrik seglarfamilj. Namnet är Lunde Farfar Eugen vann OS-guld 1924 i Paris, pappa Peder vann OS-silver i Helsingfors 1952 och sonen Björn vann Flying Dutchman i Rom 1960.

Ännu värre var familjen Keller från Tyskland. Andreas var med i det segrande tyska laget 1992 i Barcelona i landhockey. Pappa Carlsten var med i det segrande laget som vann OS-guld i München 1972. Andreas farfar vann OS-silver för Tyskland i Berlin 1936. Andreas fru Anke Wild kompletterade prissamlingen med ett silver i Barcelona 1992. En riktigt framgångsrik landhockeysläkt

Stort intresse för Paralympics

Paralympics, handikapp-OS, invigdes i Salt Lake City knappt två veckor efter det vanliga OS avslutats. Paralympics har aldrig tidigare tilldragits sig så stort intresse från tv-bolagen.

Årets Idrottsförbund

Svenska Friidrottsförbundet fick Centralföreningens pris som årets Idrottsförbund 2001. Förbundets bildades 1895 som Svenska Idrottsförbundet och fick sitt nuvarande namn 1950 och har 1036 föreningar. Förbundet har vunnit OS-guld enligt följande:

1906: Erik Lemming, spjut

Hjalmar Mellander antik femkamp

1908: Erik Lemming, spjut

Erik Lemming, spjut fri fattning

1912: Gustaf Lindblom tresteg

Erik Lemming, spjut

Lag terräng (Hjalmar Andersson, John Eek, Josef Ternström)

1920 William Petersson-Björneman, längdhopp

1928: Erik Lundqvist, spjut

1948: Henry Eriksson 1500 m

Tore Sjöstrand 3000 m hinder

Arne Åhman, tresteg

1976: Anders Gärderud 3000 m hinder

1996 Ludmila Engqvist, 100 m häck

Blev maratonmästare, sedan mördad

Efter första världskriget letade Frankrike efter löparbataljoner i Afrika. Då fann man inom kolonialgruppen en 23-årig soldat från Algeriet, El Ouafi, som imponerade. Man tog honom till Paris, där han tränade hårt och 1924 slutade han sjua i OS-maraton i Paris. Fyra år senare i Amsterdam vann han OS-guld på sträckan. Han blev delägare i ett Cafe, men lurades av sin kompanjon. Efter Mimouns maratons seger 1956 hittade en TV-reporter El Ouafi som landstrykare. Han trivdes inte i Paris och hade problem vid sidan av löparbanan och mördades på ett hotellrum i Paris 1959. Man frågar sig kanske varför han stannade i Frankrike ända fram till 1959 när han inte trivdes där och hade problem i vardagslivet.

En av SOFs grundare död

Förlagsredaktör Sven-Ulf Pettersson, Stockholm, har avlidit i en ålder av 87 år. Närmast sörjande är barnen Ylva och Ulf med familjer samt de yngre syskonen Majken och Sten.

Pettersson var redaktionschef på Svenska Sportförlaget/ Brunnhages Förlag 1944-81 samt huvudredaktör för de 37 första årgångarna av **Idrottsboken** (1945-1981) och de nio första utgåvorna av **Olympiaboken** (1948-1980).

Boksäljarna Lennart Brunnhage och Anders Clarin fick idén till **Idrottsboken** i början av 1940-talet. I strongly team-work skapade sedan svågern Lennart Brunnhage och Sven-Ulf Pettersson ett stort stycke oumbärlig svensk idrottshistoria - ett standardverk som 2002 kom ut för 58:e året.

Brunnhage blev utgivare och ansvarig för försäljningen; för innehåller i allmänhet och texten i synnerhet litande han till Pettersson, som redan hade samlat fakta om idrott i flera år. Här kan man tala om rätt man på rätt plats. Utmärkande för Sven-Ulf var ordning och reda. Om de tiotusentals sidor han var med om att skriva och/eller redigera har det sagts att antalet felaktigheter kan räknas på ena handens fingrar.

Inför **Idrottsbokens** 50-årsjubileum skrev österrikaren Erich Kamper, en vida känd och aktad idrottshistoriker, att denna bok som informationskälla är unik i hela världen. Dåvarande ordföranden i Riksidrottsförbundet (RF), Arne Ljungqvist framhöll, att "Idrottsboken utgör en omisslig del av beskrivningen av utvecklingen av den svenska idrotten".

Många instämmer i dessa berömmande ord och den vi främst tänker på är Sven-Ulf, slitvargen som gav boken dess kvalitetsstämpel.

Under studietiden i Södra Latin gav han ut skoltidningar. När första **Idrottsboken** kom till jobbade han parallellt på Svenska Gengasbolaget. Bokens omedelbara succé gjorde att han i fortsättningen kunde ägna sig helt åt sin stor passion, idrotten och dokumentationen av den.

Uppvuxen på Bondegatan och länge bosatt på Söder var Hammarby IF klubben i Sven-Ulfs hjärta. På 50-talet var han sekreterare i ishockeysektionen och med om att bilda supporterklubben.

Han blev medlem i Sportjournalisternas Klubb Stockholm (SKS) 1957; var sekreterare 1962-66, redaktör för 50-årsboken, **Mästare vi minns** (1984), och blev ständigt medlem 1985.

Sven-Ulf Pettersson engagerades av Sveriges Television för programserierna **Återsken** (svensk tv 25 år; 1979) och

Ringside (frågesport 1980-81). Han bevakade på plats samtliga 19 OS från London 1948 till Los Angeles 1984 (**Olympiaboken** är - i samråd med Sveriges Olympiska Kommitté (SOK) - officiell svensk redogörelse för OS sedan 1964). Redan 1936 var han i Berlin i samband med OS - på skolresa.

Pettersson var 1986 med om att bilda Sveriges Olympiahistorikers Förening (SOF) och sedan föreningen etablerades höll han bl a i en omfattande kartläggning av medlemmarnas material (skrifter, souvenirer, frimärken etc).

Sven-Ulf Pettersson tilldelades RF:s högsta utmärkelse, förtjänsttecknet, 1979 och SOK:s förtjänstplakett i brons 1980.

SVEN PLEX PETERSSON

OVE KARLSSON

Bob Hayes död

Den amerikanske sprinterstjärnan och OS-guldmedaljören Bob Hayes, som vann 100 meter vid OS i Tokyo 1964 avled i september. Han avled efter en lång tids sjukdom med hjärt- och leverproblem samt prostatacancer. Han blev 59 år. Han var under sin storhetstid känd som "den snabbaste mannen på jorden".

Han levde ett problemfyllt liv. Han hade periodvis stor alkohol- och drogproblem. Det resulterade också en tid i fängelse sedan han erbjöds en civilklädd polis narkotika.

Men sportsligt var han stor. Han är den ende som vunnit OS-guld och den kanske mest eftertraktade titeln i USA, vinst i Superbowlfinalen i amerikansk fotboll.

OS-gereral gör come back

Olof Stenhammar ledde Stockholms kandidatur för sommar OS 2004. Men det blev inget OS i Stockholm. Nu får han ändock ta hand om ett stort idrottsmästerskap i Sverige. Det är ett evenemang som vi redan fått, VM i alpint i Åke 2007. Han blir ordförande i organisationskommittén.

Bröder spelade mot varandra

De hade inte träffats på tolv år. Men det hände i Squaw Valleys OS-ishockeyturnering 1960. Det handlar om de tjeckiska hockeybröderna Tikal. Frantisek representerade Tjeckoslovakien medan brodern Zdenek spelade för sitt nya hemland Australien. För Zdenek blev det inte något kärt återseende, tjeckerna vann matchen med 18-1.

Presentation av några starka olympier

Torvald Strömberg

Finsk kanotist som var Gert Fredrikssons främste konkurrent och även slog Gert på K 1 på 10000 m vid OS 1952. Han vann OS-guld på K 1 10000 m 1952, OS-silver på 1000 m 1952. Torvald var en fiskarpojke från Ekenäs. Som ung pojke paddlade han mycket då han växte upp på en ö. Hans stora år var 1952. I Melbourne 1956 var han inte lika framgångsrik, fyra på 10000 m och utslagen på 1000 m.

Ulrika Knappe

Svensk simhoppare, som vunnit allt som går att vinna i simhopp. En utomordentlig tävlingsmänniska. Hon tävlade för S 02 i Göteborg. Hon vann OS-guld i höga hopp 1972 och silver i svikthopp samma år samt silver i höga hopp 1976. I sista hoppet, guldhoppet 1972, noterades hon för 67,5 poäng - hennes högsta notering någonsin. Hon var första kvinna över 400 poäng i höga hopp. Hon har också ett SM-silver på 200 m fjärl och fick Svenska Dagbladets guldmalj 1972.

Hon var 13 år då hon vann sitt första SM-guld i simhopp. 1967-76 vann hon alla SM hon ställde upp i.

Hon tränade hårt, cirka 100 hopp per dag. Nu är hon tränare i Karlskoga främst för sin dotter Anna Lindberg. Det är väl inte så konstigt med en sådan mamma och en pappa med många SM-guld.

Sheila Young

Från USA och nådde stora framgångar på cykel och på skridskor. Hon vann OS-guld på skridskor 500 m 1976, OS-silver (1500m) och OS-brons (1000m) samma år. Hon vann även tre VM-guld och två brons. På cykel vann hon två VM-guld och två VM-brons.

Hon gjorde OS-debut i Sapporo som 21-åring och blev fyra på 500 m och året före vann hon VM med tre grensegrar. Hon slutade 1976 men gjorde come back 1981 utan att nå samma fina resultat. I mitten av 70-talet vann hon VM-guld i bancykel 1973 och 76. 1983 födde hon dottern Elizabeth som blev amerikansk skridskomåstarinna för 15-åringar och har underskridit mammans världsrekord-tid på 500 m.

Wolfgang Nordwig

Östtysk stavhoppare. Han vann OS-guld 1972 och var den som bröt amerikanernas dominans i grenen - 13 raka OS-guld. 1968 tog han OS-brons. Han satte olympiskt rekord med 5,50 m, en höjd som då bara en amerikan klarat.

Ruth Fuchs

En östtysk spjutkasterska som vann OS-guld 1972 och 76. Hon vann för övrigt allt som gick att vinna under 70-talet - 113 av 129 tävlingar - och satte sex världsrekord, som bäst 69,96. Hennes mål var att vara den första kvinna som kastade över 70 meter men det fattades 4 centimeter. Det första 70-meterskastet presterades i Podolsk 12/7 1980 av den då tämligen okända Birjulina, 70,08. Vid OS i Moskva misslyckades Ruth Fuchs och lade sedan av.

Peter Forsberg

En av världens främsta ishockeyspelare. Han kom från MoDo och spelar nu som proffs i NHL. Han har två VM-guld, Stanley-Cup seger 1996, vinnare av guldpucken 1993 och 1994.

Han har ett spelsinne utöver det vanliga och det kombinerar han med god balans och bra skridskoåkning. Lägg därtill att han är stark och orädd. Mest känd har han blivit för sin avgörande straff vid OS i Lillehammer 1994. Han lät då pucken glida in i öppet mål sedan han dragit bort den kanadensiske målvakten Corey Hirsch. Det blev sedan ett frimärke av detta, vilket givetvis Hirsch inte gillade.

Nils Liedholm

Sveriges kanske mest meriterade fotbollspelare. I Sverige representerade han Valdemarsviks IF, där han som 18-åring var spelande tränare, IK Sleipner och IFK Norrköping och där debuterade han under klubben Englandsturné 1946. Som proffs i Italien representerade han AC Milan. Han var med i det svenska guld laget vid OS i London 1948. Han blev svensk mästare 1948 och italiensk mästare 1951, 55, 57 och 59. Han var sedan framgångsrik tränare för olika klubbar i Italien. Vid sidan av sin tränarkarriär har han startat och drivit en vingård i Italien. I Italien har han blivit odödligt som en länk i innertrion Gren - Nordahl - Liedholm samt genom sina tränarframgångar.

Marjoris Jackson

Sprinter från Australien. Hon var överlägsen på sprintersträckorna under efterkrigstiden. 1952 vann hon OS-guld på 100 och 200 meter. Hon slog 13 världsrekord och var obesegrad på individuella distanser sex säsonger 1949-54 och var första kvinna under 24 sekunder på 200 meter. Ändå

kanske man mest minns henne för misslyckandet på OS-stafetten i Helsingfors 1952. Ett givet stafettguld missades då hon tappade stafettpippen. Hon slog igenom som 17-åring 1949 och slog då sprinterdrotningen från London-OS Fanny Blankers Koen

Leonid Zhabotinsky

Tyngdlyftare från Sovjetunionen och var den tyngsta klassens suverän under 1960-talet. Han vann OS-guld 1964 och 1968 och VM-guld 1964, 65, 66 och 68. Han var 190 cm lång och vägde kring 160 kg. En bjässe med andra ord. Han debuterade internationellt vid VM i Stockholm 1963 och blev trea. Vid invigningen till OS 1968 imponerade han redan vid invigningen. Han bar det sovjetiska fanan på rak arm rakt framför sig. 1967 hölls inget VM. I stället slog Leonid världsrekord i press, 201,5 kg, i ryck 174 kg och sammanlagt vid Spartakiaden i Moskva. Tidigare hade han världsrekordet i stöt, 218 kg.

Knut Kupperrn Johannesen

Norsk skridskolegend, som blev först under 16 minuter på 10 000 meter. OS-guld på 10 000 m 1960, 5000 m 1964, samt två OS-silver och ett OS-brons plus ett antal medaljer i VM och EM. Han slog fyra världsrekord. Tillhörde yppersta världseliten i tio år.

Jacob Tullin Thams

Norsk backhoppare som vann OS-medalj både i sommar och vinterspel. Främst var han backhoppare och var den förste segraren i olympisk backhoppning. Han vann OS-guld i backhoppning 1924. Det blev dubbelt norskt i grenen. Thams hoppade 49 meter i båda hoppen. Torleif Haug utropades som trea, d v s norsk trippel. Men femtio år senare flyttades han ner till fjärde plats. En felräkning hade upptäckts. 1936 tillhörde Thams den norska besättningen i segling, 8-metersklassen, och där blev det i Kiel ett OS-brons. Thams var till yrket sjöman.

Irena Szewinska

Fräidrottare från Polen. En av den fria idrottens stora damer, kanske den största. Hon vann OS-guld på 200 m 1968, (VR), 400 m 1976 (VR), 4 x 100 m 1964, OS-silver på 200 m 1964, längd 1964, OS-brons på 100 m 1964 och 200 m 1972. Totalt satte hon tio världsrekord.

Hennes OS-karriär var lång. Den började i Tokyo 1964 med två OS-silver och avslutades 16 år senare 1980 i Moskva. Hon bidrag verksamt till att den kvinnliga idrotten fick stor uppmärksamhet. Hon hade långa ben och hade en elegant löpstil. 1970 födde hon en son, Andrezej, och efter karriär-

ren blev hon ledare först i Polen sedan i Europaförbundets styrelse och Internationella Fräidrottsförbundets kvinnliga kommitté. (Hon tävlade 1964 under sitt flicknamn Kirszenstein.)

Hans Günter Winkler

Västtysk ryttare, banhoppning. Deltog i sitt sjätte OS som 50-åring. Han vann OS-guld individuellt 1956 och i lag 1956, 60, 64 och 72, OS-silver i lag 1976, OS-brons i lag 1968 och har dessutom VM- och EM-guld. Med sin häst Halla, som han red 1956 och 1960, torde ha bildat ett av tidernas främsta hoppekipage

George Wilkinson

Brittisk vattenpolospelare. Den förste store världsstjärnan i sporten. Han vann OS-guld 1900, 08 och 12. Han delar rekordet för antalet OS-guld i sporten och längsta tiden mellan första och tredje guld. Han var en stor målsportare. Han gjorde 24 landskamper och var reserv vid OS 1920 och 24. Har nio brittiska mästerskap.

Vreni Schneider

Schweizisk alpin skidåkare, som vann OS-guld i slalom 1988 och 94, storslalom 1988, OS-silver i kombination 1994, OS-brons i storslalom 1994. Totalseger i världscupen 1989, 94, 95 och 54 världscupsegrar. Mest meriterande schweiziska åkare genom tiderna med 11 OS- och VM-medaljer.

Hennes mor dog då hon var 16 år och saknaden efter henne fyllde hon med utförsäkning. Där visade det sig att hon var mycket talangfull och seriös. Efter en framgångsrik karriär drog hon sig tillbaka efter säsongen 1995 och bosatte sig i sin hemkommun Elm där hon blev turistambassadör för bygden.

Erik Malmberg

Brottare från Sverige, som tävlade för Örgryte IS. Han vann OS-guld i den antika stilen 1932 (66 kg), silver 1928 (60 kg) och brons 1924. 12 SM-guld blev det i de båda stilarna. Han var en taktisk brottare som hade nacksving som specialgrepp. Han blev professionell 1934.

Dorothy Poynton Hill

Simhopperska från USA, som hoppade med hundraprocentig säkerhet. Hon vann OS-guld i höga hopp 1932 och 36, OS-silver i svikhopp 3 m 1928 och OS-brons 1936.

Hon debuterade som 13-åring vid OS 1928 och då tog hon silver. Karriären blev lång och hon blev efter hoppkarriären proffs och hennes uppträdande brukade dra stor publik.

Kontakter med idrotts- historiska föreningar

Från Östergötlands Idrottshistoriska Sällskap har vi fått dess medlemsblad nr 2/2002. Huvudsakligen finns i bladet "Idrotten och Samhället - samhället i historiskt perspektiv" av Jan Olofsson RF. Bladet har gått ut till alla SDF och man hoppas på att dessa skall bli medlemmar. Sällskapet planerar idrottscaféer på flera platser som Söderköping, Borensberg, Ljungsbro, Igelfors, Rimforsa, Skänninge, Vadstena, Åtvidaberg, Åby med flera platser. SOF hoppas också få en inbjudan - då ställer vi upp och berättar om SOF.

Småländska Idrottsminnen nr 2/2002 från Smålands Idrottshistoriska Sällskap har kommit. Bladet handlar mest om idrotts historia med rubriker som "Spontanidrott och kvartersklubbar", "Första sexdagsloppet", "En småländsk idrott i 1800-talets slut" och "Mitt första idrottspris.

Vidare kan vi läsa om Owe Jonssons triumf och tragedi, då han omkom i en bilolycka bara 14 dagar efter det att han vunnit EM-guld på 200 meter.

En av sällskapets medlemmar har haft ansvaret för en utställning i Kalmar Museum med klubbmärken. Han har 1350 märken varav ett är tillverkat i bara ett exemplar.

Föreningen har haft årsmöte och har 815 medlemmar med mål att nå 850 och sedan 900 - och det är bara i Småland medan vi bara har en tredjedel och omfattar hela Sverige. Vi borde kunna värva fler medlemmar. Sällskapet har i höst haft två caféträffar, en i Tranås med Ove Fundin och en i Vaxjö med Carl Axel Hageskog.

Sörmländska Idrottsminnen 2/2000 har kommit till SOF. Bl a finns där en artikel om Nyköpingsidrotten, där Gert Fredriksson är den mest framträdande med sex olympiska guld, ett OS-silver och ett OS-brons. Telje Idrottshistoriska Sällskap har haft årsmöte och där berättade SOF-medlemmen Vidar Martinell om de 39 Vasalopp har fullföljt. Så har man en efterlysning "Smeknamn vi minns på idrottare i Södermanland". Kan bli trevlig läsning.

Uppländska Idrottsminnen nr 2/2002 har också kommit till SOF. Där är idrott inom Uppsala-Näs huvudämnet. Harry Jangneus (tidigare Jansson) som var nära att ta OS-brons på skridskor vid OS i S:t Moritz 1948 har gått bort och hans minne tecknas av en annan storskrinnare, Halle Janemar. Föreningen har många aktiviteter som utflykt till Silva och Idrottsantikvariatet den 7 november, en föreläsning av Magdalena Forsberg på Ultuna den 12 november och i Uppsala har man haft ett café med maratonmästaren Janne Holmen, ålänning som tävlar för Finland och bor i Uppsala. Tisdagen den 3 december blir det ett bangolfcafé med europamästarinnan Karin Wiklund Uppsala. Plats: Folkrorelsearkivet, S:t Olofsgatan 15 Uppsala kl 18.30.

OS-medaljör från Narva BK

Narva BK har varit en av landets främsta boxningsklubbar. Klubben bildades den 29 januari 1930 av danskättade Helmut Jacobsén, welterviktare och en knockoutkung. Han var vid detta tillfälle 18 år. Men enligt tidningen Svensk Idrott firade klubben 70-årsjubileum i februari i år.

Klubben har haft sin verksamhet i många lokaler i Stockholm bl a i Topsy Lindbloms Nalen (1935-1942). Topsy var som bekant guldmedaljör i tresteg vid OS i Stockholm 1912.

En av de ungdomar som besökte Narva var Olof Palme, men han blev senare förbjuden att besöka lokalen av sin mamma Elisabeth.

Klubben har alltid haft bra boxare. Klubbens första SM vanns 1936 av Harry Larsson i flugvikt. Samma år vann den hårtslående grönsakshandlaren "Jerka" Ågren OS-brons i Berlin-OS. Han vann sedan fem SM i rad. Klubben har på senare år haft boxare som Bosse Högberg samt mängder av jugoslaver, tyskar, fransmän, finländare, färgade och araber.

OS-guld till Ängby och Kalmar

Ängby SK och Kalmar BTK har lyckats bra i OS. I Söul vann koreanen Yoo Nam-Kyu herrsingeln och fyra år senare i Barcelona vann Jan Ove Waldner också guld. Båda representerade Ängby SK när de vann OS-guldet.

Waldner tog silver vid OS i Sydney 2000, men då representerade han Kalmar BTK. Även den klubben har haft stora framgångar i OS, Kong Linghui vann singeltiteln i Sydney och dubbeln i Atlanta 1996. Han representerade då Kalmar BTK.

OS-silver i tennis 1912

Kronprisen, sedermera Kung Gustav V, var en av tillskyndarna av tennisporten i landet och redan 1892 bildade han tennisklubben "Victoria", vars namn 1896 ändrades till KLTK som då betydde Kronprinsens Lawn Tennis Klubb och det är från detta år som KLTKs bildande räknas.

Bildandeåret bestod KLTKs styrelse av kronpris Gustaf som ordförande, Victor Balck som vice ordförande, Magnus af Ugglas som sekreterare, Ivar Forssling som skattmästare, Torben Grut och Evald Sager som styrelseledamöter.

Vid trontillträdet 1907 lät kungen ändra klubbens namn till det nuvarande dvs Kungliga Lawn Tennis Klubben.

Till en början var klubbens verksamhet begränsad till en krets kring just kronprinsen, eftersom svårigheterna var stora att få en verkligt bra lokal.

Den förste verkliga storspelaren i klubbens historia var Gunnar Setterwall som tog silver i OS i Stockholm 1912. På damsidan var Sigrid Fick stjärnan med 56 SM-tecken.

Senare har KLTK haft många stora stjärnor som Lennart Bergelin, Torsten Johansson, Ulf Schmidt, Ove Bengtsson och Jan Erik Lundqvist. Under deras storhetstid fanns tennis inte med på OS-programmet. Hoppet om OS-medaljer står nu främst till Thomas Johansson och Thomas Enqvist.

OS-medaljörer från Södermalms IK

Södermalms IK betraktas som en av landets bästa skridskoklubbar. Klubben bildades den 1 aug 1902 och har över hundra svenska mästerskap. Man höll till kring Tanto på Söder i Stockholm.

Till en början hade man friidrott och fotboll på programmet. Sedan tillkom flera idrotter och inom några av dem har man varit framgångsrik.

Sven Strömberg hette en framgångsrik löpare i seklets början. En annan framgångsrik löpare var John Eke som tog olympiskt brons vid OS 1912 i Stockholm. Där deltog även Sigge Jacobsson, guldfavorit i maraton, men på grund av skoskav i nya skor blev han bara sexa.

Skridsko blev sedan klubbens framgångsrikaste idrott. Först var det Erik Blomgren på 1910- och 1920-talet. Han hemförde 21 SM-guld. 1927 arrangerade klubben EM på skridskor på Östermalms IP. Presidiet då bestod av Viktor Balck och Ulrik Salchow. De mest kända löparna i detta mästerskap var normannen Ivan Ballangrud och finländaren Claes Thunberg. Segern gick till normannen Bernt Evensen före Thunberg och Ballangrud.

Framgångsrikast av klubbens egna skridskoåkare var då

Gustav Gabeling som tog hem 15 individuella SM och 11 i lag och stafett. Lisa Bengtsson var då bäst bland damerna i landet men fick inga SM-tecken, då SM inte genomfördes för damer då.

1950 kom nästa storhetstid för föreningen. Bengt Malmsten var landets bästa sprinter och Maj-Britt Almér bäst bland damerna och hon tog hem sju SM-guld och blev landets första Stora Grabb som dam. Sedan i slutet av 60-talet kom Göran Claesson och slog självaste Ard Schenk på 1500 meter. Totalt vann han 17 SM-guld och blev världsmästare, europamästare och olympisk bronsmedaljör på 1500 meter i Sapporo 1972. Han var sedan under några år ordförande i klubben och då fick man fram en mycket duktig löpare på damsidan, Ylva Fors.

Dålig is - inget guld

Irving Jaffee från USA hade bästa tiden på milloppet på skridskor i S:t Moritz 1928 men fick inget guld. I två timmar såg det ut som om han kulle få en guldmedalj. Han besegrade i första paret norske storfavoriten Evensen och fick tiden 18.36,5 mot normannens 18.36,6. I femte heatet bröts tävlingen på grund av den dåliga isen. Tävlingen slutfördes aldrig och inga medaljer delades ut. Fyra år senare kunde Jaffe dock få sin guldmedalj då han 1932 vann distansen vid OS på hemmaplan.

173 skyttar i samma OS

Antalet deltagare per nation i varje gren i OS är numera begränsat. Det har det inte alltid varit. I Paris 1900 satte Frankrike deltagarrekorde i en sport. 173 skyttar representerade då hemmanationen Frankrike (det råder delade mening om det officiella antalet)

Dubbla guld till amerikansk stockholmare

Martha Norelius vann guld på 400 meter fritt både i Paris 1924 och Amsterdam 1928. Hon tävlade då för USA men hon var född i Stockholm, till och med i samma kvarter som den svenske storsimmaren Arne Borg.

Nya medlemmar

Andersson Inge	Rosendalsvägen 28	141 43 Huddinge
Eklöv Sven	Grills Udde	139 40 Värmdö
Fredriksson Kjell	Karlagatan 3 C	652 23 Karlstad
Olsson Bertil	Källvägen 1	186 31 Vallentuna
Runemo Lennart	PI 336	130 37 Stavsås

Flera medlemmar som fått en påminnelse om medlemsavgiften har hörsammat detta och skickat in 175 kronor, men en av dessa har glömt att ange sitt namn på avin. Kassören i SOF är tacksam att få ett telefonsamtal om detta, så att medlemmen i fortsättningen kan få våra Bulletiner.

Sveriges första
och enda
ANTIKVARIAT
med special-
inriktning på
IDROTT

SÄLJER och KÖPER

allt antikvariskt material
med idrottsanknytning:

böcker, tidskrifter, tidningar,
vykort, samlarbilder, program,
klubbnålar, autografer etc.

Svenskt och utländskt.

Besöksadress: Grimstagatan 170, Vällingby.

Öppet: efter överenskommelse.

Tel. 08-739 09 71. Fax. 08-739 14 73.

Postadress: Box 65, 162 11 Vällingby

E-mail: www.idrottsantikariatet.com

Höstmöte i Göteborg

Sverige Olympiahistorikers Förening arrangerar åter ett möte i samarbete med idrottshistorikerna i Göteborg och mötet genomförs tisdagen den 12 november kl 18.00 på Göteborgs Idrottsmuseum Kviberg.

Mötet inleds med en buffe till ett pris av 85:-

Därefter talar SOKs ordförande Stefan Lindeberg om verksamheten inom SOK och satsningen mot Aten-OS 2004.

Anmälan till höstmötet på Göteborg Idrottsmuseum, tel 031 - 726 61 80 senast fredagen den 8/11 2002